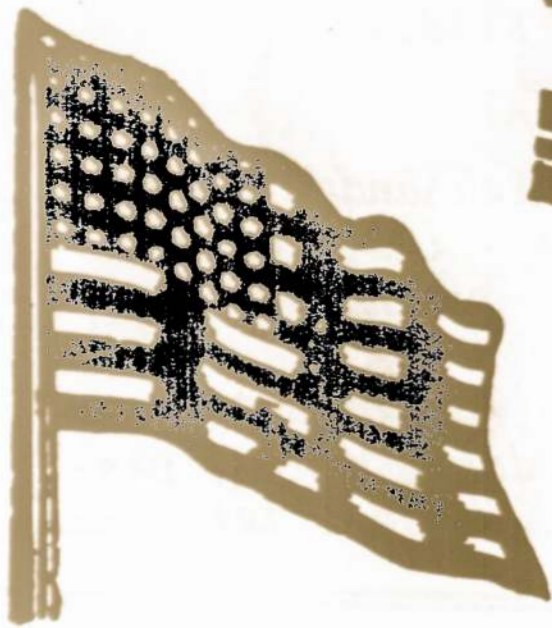

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN

NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

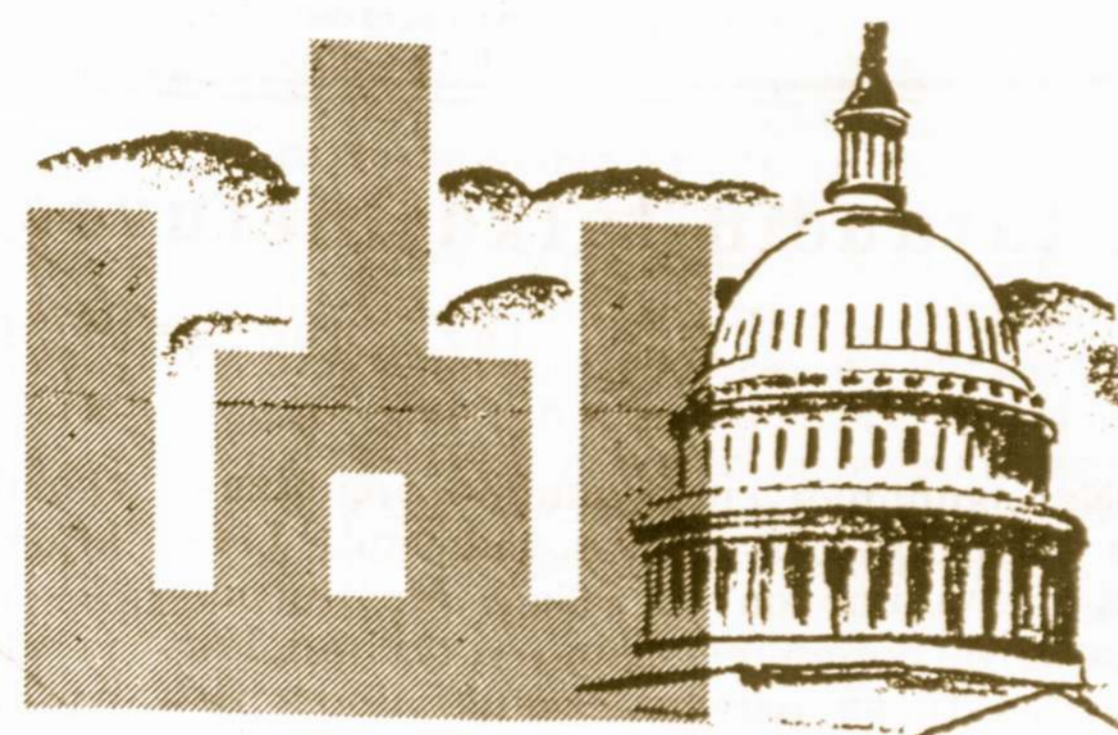
840 West 33rd Street
Chicago, Illinois, 60608

Telephones:
(312) 927 4789
(312) 543 8198

PRICE 50 CENTS

VASARIO 22 - FEBRUARY 22, 1982

NR. 4

VASARIO 16-TOJI JAV KONGRESE

60 METŲ KAI JAV PRIPAŽINO
LIETUVĄ DE JURE

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS DELEGACIJA ir Washingtono lietuviai - veikėjai su Atstovų Rūmų pirmininku T.O'Neill Lietuvos nepriklausomybės minėjimo Atstovų Rūmuose dieną - vasario 23 d.
Iš kairės: nuolatinis Atstovų Rūmų kapelionas Rev. J.D.Ford, J.Laučka, A.Vaičiulaitis, Alto įgaliotinis Washingtono prof. dr. Jonas Genys, ELTOS/VLIKO reikalų vedėja Margarita Samatienė, sukalbėjęs tą dieną invokaciją kun.V.Rimšelis, T.O'Neill, ALTO valdybos narė Ramunė Tričytė, A.B. radio liet. sk. vedėjas A.Petrutis, ALTO vicepirm. dr.L.Kriaudeliūnas, VLIKO valdybos vicepirm. dr.D.Krivickas.

TRUMPAI IŠ VISUR

JAV pasirašė su Maroku karinio bendradarbiavimo sutartį.

Demokratų senatorius H. Williams už kyšių ėmimą teismo nubaustas 3 metus kalėjimo ir 50,000 dol. bauda.

Indija pirkė Prancūzijoje 40 Mirage kovos lėktuvų, o ateity statusis patys.

Komunistinė Kinija planuoja atleisti iš valdžios įstaigų 10 milijonų biurokratų.

Sovietai pristatė į Kubą dvi Mig 23 eskadriles lėktuvų, 12 galingų helikopterų ir 13 raketinių greitlaidžių.

Erdvėlaivis "Columbia" numatoma vėl paleisti į erdves kovo 22 d.

Rusų policija 4 japonų diplomatus pakėly iš Leningrado į Maskvą apnuodijo ir paėmė iš japonų, kas sovietus įdomauja.

Ispanijos priėmimui į Europos Bendrąją rinką daugiausiai priešinosi Prancūzija.

Japonai reikalauja, kad sovietai atitrauktų savo atominės raketas, nukreiptas į juos.

Vasario mėn. sovietai išsprogdino dar vieną atominę bombą.

Vasario mėn. Ispanijoje prasidėjo karininkų teismas už bandymą nuversti demokratinį režimą.

Japonija ir Belgija mano prisidėti prie JAV sankcijų Rusijai ir Lenkijai.

JAV ltn. Cook, kurs šnipinėjo sovietams, buvo paleistas, kai prisipažino ir apgailėjo savo kaltes.

Anglijoje ateityje nebebus nemokamai gydomi svetimšaliai.

Irano mulla Chomeini niekur viešai nebesirodo.

Vis daugiau Izraelio politikų pasisako prieš Beginą.

Izraelis gautus iš JAV ginklus parodo kitoms valstybėms.

Už dalyvavimą studentų susirinkime Lenkijos Solidarumo veikėjas Trzcinski nubaustas 9 metus kalėjimo.

JAV išdas privatiems biznieriams sausio mėn. sumokėjo 71 mil. Lenkijos skolų, vasario mėn. - 53, kovo turi sumokėti - 51 ir balandis - 32 mil. dol.

Komunistai buvo pagrobę Filipinų prezidento žentą, bet po 40 dienų jis buvo išlaisvintas.

Japonijoje lėktuvo nelaimėje žuvo 24, sužeistų ligoninėje 60.

Rytų Vokietijoje storas sniego sluoksnis savo svoriu išsprogdino apie 1500 pasienio minų.

Izraelyje išaiškinti JAV dolerių padirbėjai.

JAV vis rimčiau svarsto klausimą atitraukti savo karines pajėgas iš Europos.

Lenkija skolinga vakarams 26 bilijonus dolerių, o prašo vis naujų pasukų, kaip ir rusai.

Tarpininkaujant Kiprui, Iranas iš Izraelio gauna vis daugiau JAV ginklų.

Prancūzija nacionalizavo 90% bankų, 79% plieno fabriku, 74% audinių ir ginklų pramonės ir 52% chemijos fabriku.

Trylika komunistinio Vietnamo laukūnų su sovietų Antonov "26" pabėgo į Tailandą.

Vakarų Europos valstybės planuoja sovietams pakelti nuosimčius už "paškolos".

Visų lietuvių pareiškimas savo laikais prisidėti prie išleidimo DARIAUS - GIRENO US pašto ženkle. Dėl informacijų kreiptis į ALTĄ tel. 778-6900

CHICAGOS LIETUVIŲ TARYBOS surengtas Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo sukakties minėjimas, įvykęs vasario 14 d. Marijos Aukšt. mok. salėje.
Pirmas iš kairės: ALTO Chicago sk. valdybos pirm. P. Bučas.
Invokaciją skaito jaunimas.
Dešinėje: dalis minėjimo dalyvių.
(Nuotr. M. Nagio)

CHICAGOJ IR APYLINKĖSE

RENKAMI DIREKTORIAI Į LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ VADOVYBĘ

Kovo 14 d. 1:30 p.p. Dariaus ir Girėno salėje, 4416 So. Western Ave, įvyks Lietuvių Tautinių kapinių sklypų savininkų susirinkimas, kur bus renkami 5 direktoriai į kapinių vadovybę.

Lietuvių Tautinių Kapinių sklypų savininkų GEROVĖS KOMITETAS kviečia turinčius teisę balsuoti skaitlingai dalyvauti ir į direktorius rinkti tautiniai susipratusių lietuvių. Ši sklypų savininkų grupė siūlo balsuoti už Eugenijų Gerulį (kunigas), Grožvydą Lazauską (Sandaros redaktorius), Vito Užnį (Sandaros 77 kuopos pirmininkas), Bruno Matelį (iki šiol buvęs ilgametis Tautinių kapinių direktorius) ir už Algirdą Mickevičių (iki šiol buvęs ilgametis Liet. Tautinių kapinių direktorius).

Kam rūpi Lietuvių Tautinių Kapinių gerovė, visi raginami atlikti tautinę pareigą - šiame svarbiame susirinkime dalyvauti ir išsirinkti pačius tinkamiausius direktorius. MPS.

Merės J. Byrne ir Chicago Meno tarybos pritarimu buvo minima Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventė miesto centre. Ją atliko Lietuvos Vyčių choras, dalyvaujant solistui A. Brazuiui. Iš kairės pirmoj eilėj (ketvirtas) sol. Algirdas Brazis, Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, Aldona Brazienė, Balys Pakštas, grojės rageliu, choro vadovas muz. Faustas Strolia ir choro pirmininkė Sabina Klatt.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE (S.L.A.) NARIŲ DĖMESIUI

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje GENERALINIAI Pildomosios Tarybos RINKIMAI kuopose įvyksta 1982 m. KOVO - MARCH mėnesyje.

Visos kuopos ir SLA nariai yra raginami kuo skaitlingiausiai Kovo-March mėnesio SUSIRINKIMUOSE DALYVAUTI.

Genovaitė Meiliūnienė
SLA Sekretorė

VYTAUTO DIDŽIOJO ŠAULIŲ RINKTINĖS š.m. vasario 13 d. Užgavėnių parengime sėkmingai suvaidinta Kazio Binkio vieno veiksmo komedija "Kai atsarga daro gėdą". Vaidino: iš kairės - Dumčiūviėnė, Pakienė, režisoriė - Serapinienė, įteikusi gėles režisorei - Dapkienė, dėkojo vaidintojams Mackonis, Barūnienė, Petrauskas. Įteikusi gėles - Ferro. (Nuotr. P. Malėtos)

MR. ANTHONY'S BANQUET HALL

Savininkai - Petras ir Rita Dūdos, Sandaros skaitytojai ir rėmėjai

Ruošdami kuria nors progą pokylį ar vakarienę, prašau turėti galvoje MR. ANTHONY jaukias ir gražias sales, esančias 7348 W. Irving Park Road, Norridge, Ill. Tel. 453-2106, kur tikrai rasite malonų patarnavimą ir puikų, pagal jūsų pasirinkimą, maistą prieinamomis kainomis.

Apdraudų Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Bace Ins. Agency

Juozas Bacevičius
VALANDOS

Kasdien 9 - 8 val. vakaro
Šeštadieniais ir sekmadieniais
9 - 4 val. po pietų

6529 So. Kedzie Ave.

- Chicago, Ill. 60629

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI

IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba:

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Tel.: HEmlock 4-2413

CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

Office - 436-7878

Res. 839 - 5568

CHICAGO, Illinois 60629

VLADAS SIMAITIS, J.D.

Registered Broker

ELFKTROS ĮRENGIMAI

PATAISYMAI

Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesčiuose, greit, garantuoti ir sąžiningai.

Klaudijus Pumputis

4514 So. Talman Ave. Chicago, Ill.
Telefonas 927 - 3559

BRIDGEPORT

DELICATESSEN

3263 So. Halsted St., Chicagoje
Savininkas - Antanas Grigėnas

ŠVIEŽI, GERI PRODUKTAI
IR NEBRANGŪS

Viskas pagal jūsų lietuvišką skonį.

RAMUNĖ

DELIKATESŲ KRAUTUVĖ
RESTORANAS

2547 West 69th Street, Chicago, IL 60629
Čia yra lietuviškų knygų, gaidų, plokštelių ir kt. lietuviškų kūrinių.
Telefonas 925 - 4254

Savininkai - Jonas ir Audronė
Viktai

Didžiausias Kailių
Pasirinkimas!

PAS VIENINTELĮ
LIETUVIŲ KAILININKĄ
CHICAGOJE

Įstaigos: 263-5826
Namų: 677-8489

NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

NAUJA LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakare

Visos laidos iš WCEV 1450 Kc BANGA
ST. PETERSBURGE: 12 val. 30 min.
WTIS 1110 AM BANGA.

Adresas: 2646 West 71-st St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

ENGLISH
section

EDITOR
Antanas Adomenas
7151 South California
Chicago, Illinois 60629

**COMMEMORATING LITHUANIA'S
INDEPENDENCE DAY**

Boston, Mass.

UNITY WILL MAKE LITHUANIA FREE

By Eduardas V. Meilus,
Principal Speaker

We have come together here this afternoon to commemorate the day 64 years ago when the Lithuanian National Council, declared to the world, which for the most part was rebuilding because of WW I, that all ties with any foreign nations are severed and that the Independence of Lithuania is restored. The Lithuanian Republic was born.

February 16th, 1918 - to most people is just another day in history, but to nearly 2 million Lithuanians who reside in the free world and 4 million Lithuanians who are forced to live under the iron-fisted grip of Soviet Oppression, it is a day to remember independence.

As some of you sit in the audience, you might be asking Yourself, why remember an independence long since snuffed out by Soviet aggression during WW II. This was but the first in a series of similar acts by the Soviet Union during WW II and in the decades since, to this very day. Examples from recent history 1956 in Hungary, 1968 in Czechoslovakia, 1979 - Afghanistan, and currently the situation in Poland, the list is endless. The Soviet Union's history of aggression has resulted in 42 nations and the list is still growing.

The rights of our Lithuanian brothers and sisters are being violated by the Soviet Union's oppressive policies of russification, religious persecution and genocide. To those who do not understand therein lies the reason to remember a independence, which was stolen in the night, 42 years ago.

Under similar circumstances, at the turn of the century, Lithuania was under czarist Russian rule and sought to rid herself of foreign domination. Lithuanian activists and patriots, who have since come to be known as the Fathers of the Lithuanian Renaissance, organized an underground network of information dissemination so that the populace at large would awake from the deep sleep of 123 years of domination by the czar.

One of these men, Dr. Vincas Kudirka, in 1898, wrote the words and music to the Lithuanian National Anthem, Lietuva Tėvynė Mūsų. The Anthem first appeared in the underground journal "VARPAS" the Bell because at this time the czar's policy of Spaudos Draudimas was at its height, when it was outlawed by Russian Edict to print, distribute, or own books published in Latin characters as we know them today.

Lietuva Tėvynė Mūsų was adopted as Lithuania's national anthem in 1919, one year after the Restoration of Lithuanian Independence, the event which we commemorate here today.

At the beginning of this afternoon's ceremonies, we all stood proudly and sang together this Lithuanian National Hymn. Whenever I sing those 16 lines the following comes to mind and I would like to share my thoughts with you today. Kudirka begins:

LIETUVA TĖVYNĖ MŪSŲ, TU DIDVYRIŲ ŽEMĖ -

Lithuania, my country, land of might you'll ever be. You are the land where my father was born. This is where my roots are, deep in history. This is the land of heroes, not only of people like you or me. By reading history, one can

see that many men and women defended Lithuania to their deaths. Because of this history Kudirka continued:

IŠ PRAEITIES TAVO SŪNŪS, TE STIPRYBĖ SEMIA -

From your past your fond sons will gather strength from you. The 731-year history of Lithuania, the rule of Vytautas the Great, when Lithuania stretched from the Baltic to the Black Sea, when Lithuania was the most powerful nation in Europe, Lithuania's Golden Age in the 14th and 15th centuries. It is from this that our brother and sister Lithuanians gather the strength to resist Soviet Oppression.

We sang further: TEGUL TAVO VAIKAI EINA, VIEN TAKAIS DORYBĖS. This is a goal for all of us to strive for - May you always walk down the roads of virtue. Lithuania has never been a warring nation, or had vainglorious visions of world conquest or domination. For that reason I must note that not one word of the Lithuanian National Anthem speaks of the glories of war or conquest. The Anthem Continues:-

TEGUL DIRBA TAVO NAUDAI IR ŽMONIŲ GĖRYBĖI - Let us all work for the betterment of the nation especially in these times of oppression, so that the culture, traditions, and history may never die.

TEGUL SAULĖ LIETUVOS TAMSUMUS PRAŠALINA, IR ŠVIESA IR TIESA MŪS ŽINGSNIUS TELYDI.

Fount of Light Lithuania, may your bright sun pierce all that is in darkness. Show us Truth's noble way and we will follow in your sight. All our works on Lithuania's behalf are in the spirit of truth, it is our cause celebre, our righteous cause. We must vow to dispell all darkness, be it the darkness of oppression, or the darkness of ignorance. Truth will set Lithuania free.

TEGUL MEILĖ LIETUVOS DEGA MŪSŲ ŠIRDYSE VARDAN TOS LIETUVOS - VIENYBĖ TELYDI.

In our hearts Lithuania, love for you will live forever. In the name of our Lithuania, May unity flourish forever.

Love for Lithuania should burn as a torch within each and every one of us, so that the spirit of Lithuanianism will live within us always. Emotions know no language, so therefore it is not necessary to speak Lithuanian fluently to have a feeling of being Lithuanian within you.

For 22 years in this century, this Lithuanian National Anthem, symbolic of the freedom of our nation was sung publicly on numerous occasions. It was during those 22 years of restored independence in this century that Lithuania prospered in economy, education, and culture. Lithuania joined the League of Nations, precursor to the United Nations and reclaimed her rightful place in the worldwide family of Nations.

But then on the night of June 15, 1940, the Soviet Union invaded Lithuania, with numerous divisions of troops and secret police and began the now four decades of oppression which this 731-year old country is forced to bear. There were Mass Deportations, and many of them, but the most brutal of which occurred on the night of June 14th, 1941 when 34,620 Lithuanian citizens, were packed into cattle cars, with no food, no water, and no sanitation facilities for three days - exiled to the frigid Siberian wasteland. In what I find to be the most devastating statistic, one third of those deported on the night alone, were young children and junior high school age students.

During WW II Lithuania became a pawn among the so called super powers first under the Soviet Union's control, then under Nazi Germans and then ultimately in 1944 Lithuania was incorporated illegally, into the Soviet Union as the Lithuanian Soviet Socialist Republic, a fate no Lithuanian wanted. Lithuania was thrust back into the dark ages, when the concepts of nationhood and self-determination were unheard of. So then, the com-

Dr. V. Kudirka

LIETUVOS HIMNAS

DR. V. KUDIRKA

Lie - tu - va tē - vy - ne mū - sū Tu did - vy - rių
Te - gul ta - vo vai - kai ei - na Vien ta - kais do -

že - mė, Iš pra - ei - ties ta - vo sū - nūs
ry - bės, Te - gul dir - ba ta - vo nau - dai

1. 2.
Te stip - ry - bę se - mia. ir žmonių gė - ry - bei.

Te - gul sau - lė Lie - tu - vos Tam - su - mus pra - ša - li - na
Te - gul mei - lė Lie - tu - vos De - ga mū - sū šir - dy - se,

1. 2. rit.
Ir švie - sa ir tie - sa Mūs žingsnius te - ly - di - žy - di!

memoration of the restoration of Lithuanian independence day is one of joy, that is touched with sadness, and of fond remembrance of the days when Lithuania was free, bringing a tear to our eyes and a lump into our throats. This is nothing to be ashamed of, because emotions are real and not contrived. I think that all of us here can be happy with a sense of accomplishment, in that remembering Lithuania's lost independence, we cement our unity of purpose into an indestructible Rock of Gibraltar, which can never be chipped apart. This is accomplished through our collective pride in being Lithuanian, in our public showings of unity, our pride in telling our friends or co-workers that I'm proud to be Lithuanian. This public pride of being Lithuanian though, must not cease as the calendar changes. The passing of the day to remember independence must not end all of our public pride in being Lithuanian, but rather this should mark the beginning of what must be for us continuing activism, each in his own way on Lithuania's behalf.

As we remember Lithuanian Independence today, it may have been for many a time when being Lithuanian is important, but once the day passes, for some putting Lithuanian National feeling on the back burner is more the rule, than the exception. To these I say Lithuanianism should not be like a good suit or dress, only to be worn when a special occasion arises, but rather it must become an integral part of one's wardrobe, so to speak, being so a part of oneself that a day would not go by without it being used. Pride in one's heritage, in one's roots never goes out of style, now being more stylish than ever. But that is not the point here. What is most important, is that having renewed our commitment to the cause for Lithuanian independence publicly, that righteous cause must be ours always, not only once a year when February 16th comes around.

Our rights as Americans, living here in the United States, guarantee to us all that we can speak out, meet publicly and when the need arises, criticize the government and our legislators for their inaction on Lithuania's behalf, without fear of arrest, imprisonment, or reprisals. Remember as Edmund Burke has said "All that is necessary for the triumph of evil is for good men to do nothing." For this reason, we must use our rights as American citizens to help our brother and sister Lithuanians, who

cannot speak for themselves, who cannot meet publicly as we are doing here today to commemorate their lost independence. We must speak up so that the basic human rights, religious freedoms, and all the freedoms which we sometimes take for granted, which are denied our Lithuanian compatriots by the subjugator of many nations the expansionist - minded Soviet Union, would be rightfully reinstated to Lithuania and her suffering people. 64 years ago, under similar circumstances and conditions Lithuania fought for her independence which was restored. Countless still unnamed partisan freedom fighters gave up their lives for the cause. Must we wait another 64 years for the same to occur?

Lithuania is not dead, but only sedated into a deep and unwanted sleep by the Soviet Union. Our brother and sister Lithuanians resist daily, we cannot and should not tell them what to do or how to do it. They know their conditions better than any one of us. They cannot go at it alone though. We must, therefore, with all of our resources insure the continuance of the Lithuanian Nation and work unified for what history tells us is an eventuality - freedom based on the principles of self-determination and restored rightful nationhood for 731-year old Lithuania.

May I leave you with this thought - Unity is the foundation for the accomplishment of Monumental tasks. Unity will make Lithuania free.

Eduardas V. Meilus, jr.

60 YEARS SINCE THE U.S.A. RECOGNIZED LITHUANIA DE JURE

The United States of Amerika recognized Lithuania, Latvia and Estonia as independent states de jure in 1922. This year marks the 60th anniversary of this impressive international act. The Joint Baltic American National Committee in Washington, at its meeting on February 6, 1982, decided to solemnly commemorate this anniversary.

All three nationalities take turns chairing this committee. This year Mr. J. Riekstins, a Latvian is President. Mr. Kazys Sidlauskas, National President of Lithuanian American Council, is active in the work of the Joint Baltic American National Committee and was present at last meeting.

Mieli SANDAROS skaitytojai

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratoriui p. Editai Rimkienei, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepiam ir SANDAROS parėmimą būsim labai dėkingi.

Visos aukos skelbiamos Sandaroje.

SUSIPAŽINIMUI
vienas "Sandaros" numeris
siunčiamas nemokamai

- Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608
- Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 10 dol.
- Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol.
- Iš viso..... dol.
- MANO PAVARDĖ.....
- ADRESAS:.....

PRAŠOME!

Pagal savo išgales aukoti TAUTOS FONDUI: savo uždaviniams vykdyti:

LIETUVOS LAISVES IŽDUI -
laisvajai Lietuvai padėti atsistatyti, 6 kalbomis ELTOS informacijoms leisti, radijo transliacijoms į okupuotą Lietuvą finansuoti ir politiniams kalbiniams gelbėti.

Nepamirškite tam tikrą procentą ir savo testamentu prašyti: not-for profit, tax exempt corporation - Lithuanian National Foundation, P. O. Box 21073, Woodhaven, N. Y. 11421.

